

Sesizarea organelor de urmărire penală în cazul infracțiunilor contra patrimoniului arheologic*

CZU: 343.13:343.37:902

Artur COTRUȚĂ	 0000-0003-4082-0356
Igor CIOBANU	 0000-0002-2569-5991
Mihail BĂȚ	 0000-0001-6642-2888
Constantin PISARENCO	 0000-0001-5548-4653

Ca și oricare activitate judiciară, punerea în mișcare a urmăririi penale în cazul infracțiunilor contra patrimoniului arheologic este condiționată de intervenția unui act care să determine declanșarea sa. Plângerea constituie prima etapă în desfășurarea activității de urmărire penală. În lipsa acestei etape, nu se poate începe și continua urmărirea penală.

Codul de Procedură Penală al Republicii Moldova (în continuare CPP) menționează faptul că plângerea se întocmește de către o persoană fizică sau juridică, cărora le-au fost cauzate un prejudiciu prin comiterea unei infracțiuni. Plângerea poate fi făcută în scris sau formulată oral, consemnată într-un proces-verbal (art. 263, alin. (1) și alin. (2) CPP). Totodată, actul poate fi depus și în formă electronică, fiind certificat prin semnătură electronică. Depunerea plângerii poate fi realizată personal sau de un reprezentant legal / avocat în interesele clientului său (art. 58 alin. (3) și art. 263, alin. (4) CPP).

În conformitate cu art. 263, alin. (3) CPP, plângerea trebuie să conțină numele, prenumele, calitatea și domiciliul petiționarului; descrierea faptei care formează obiectul plângerii sau a denunțului; indicarea făptuitorului, dacă este cunoscut, și a mijloacelor de probă. Chiar și în cazurile când petiționarul nu a indicat corect încadrarea juridică a faptei, motivul obiectiv fiind lipsa studiilor juridice, este esențial ca organul de urmărire penală să poată identifica elementele constitutive ale infracțiunii: obiectul infracțiunii, latura obiectivă, subiectul infracțiunii și latura subiectivă. Prin urmare,

* Cercetare realizată în cadrul proiectului 20.80009.1606.14 „Patrimoniul arheologic din epoca fierului în regiunea Nistrului Mijlociu și bazinul râului Cogâlnic: cercetare interdisciplinară și valorificare științifică”.

chiar și după începerea urmăririi penale, în cazul când încadrarea juridică nu a fost corectă, procurorul poate recalifica fapta penală. La plângere pot fi anexate și probe precum extrase din repertoriul arheologic național, acte de evaluare a bunurilor imobile, articole științifice cu privire la valoarea culturală a bunului, date geodezice și topografice, fotografii relevante cazului ș.a.

Instituțiile de stat care au împuterniciri legale în domeniul protecției patrimoniului arheologic pot uza de prevederile mai multor acte legislative: *Legea cadastrului bunurilor imobile* nr. 1543/1998; *Legea privind protejarea patrimoniului arheologic* nr. 218/2010; *Legea privind protejarea patrimoniului cultural național mobil* nr. 280/2011; *Codul Penal* – art. 186, alin. (2¹) Furtul; art. 187, alin. (2¹) Jaful; art. 188 alin. (2¹) Tălhăria; 190 alin. (2¹) Escrocheria; art. 191 alin. (2¹) Delapidarea averii străine; art. 222 Profanarea mormintelor; art. 248 alin. (5), Contrabanda; *Codul Funciar* (atunci când acțiunile făptuitorului au dăunat stratul arheologic) etc.

După depunerea plângerii, organul de urmărire penală dispune prin ordonanță, în termen de 30 de zile, începerea urmăririi penale (art. 274 CPP).